

Fråga om beräkning av tiden för överklagande av biståndsbeslut

---

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot Farsta stadsdelsnämnd bl.a. för att nämnden hade avvisat hans överklagande av ett beslut den 20 februari 2003 om att avslå en ansökan om bistånd för mars 2003 såsom för sent inkommet.

Inledningsvis inhämtades kopior av dels Farsta stadsdelsnämnds beslut av den 20 februari och den 20 mars 2003 angående bistånd till AA samt beslut om avvisning den 26 september 2003, dels Länsrättens i Stockholms län dom den 15 september 2003 i mål nr 6169-03.

Föredraganden inhämtade vidare telefonupplysningar i saken från socialsekreteraren BB, Farsta stadsdelsförvaltning. BB uppgav den 3 mars 2004 bl.a. följande.

Avvisningsbeslutet den 26 september 2003 expedierades till AA samma dag som beslutet fattades enligt anteckning på beslutet.

När ett avslagsbeslut expedieras antecknas det på handlingen och en överklagandehänvisning bifogas. Överklagandetiden är tre veckor. Om ett överklagande kommer in inom fem veckor från det att beslutet expedierades anses det vanligtvis ha kommit in i rätt tid. Förvaltningen delger inte beslut med parten genom delgivningskvitto eller förenklad delgivning.

Farsta stadsdelsnämnd i Stockholms kommun anmodades därefter att inkomma med utredning och yttrande över stadsdelsförvaltningens rutiner för beräkning av tiden för överklagande av biståndsbeslut. Till remissen fogades bl.a. den tjänsteanteckning som upprättades efter det ovan refererade telefonsamtalet med BB. Som sitt remissvar lämnade nämnden ett av sektionschefen CC och socialsekreteraren DD upprättat yttrande i vilket anfördes följande.

Yttrandet avser förvaltningens rutiner för hanteringen av avslagsbeslut och hanteringen av överklagande i nämnda ärende.

Handläggning av ärendet

Den 20 februari 2003 beslutade Farsta stadsdelsförvaltning att avslå ansökan om försörjningsstöd för mars -03. Avslaget administreras till sökande tillsammans med ett brev 030220. Brevet tar upp avslagsgrunden samt informerar sökande om att han har en ny besökstid 030310. Brevet och avslaget upprättas i två exemplar, ett skickas till sökandes hemadress och ett lämnades i kassan där sökande hämtar sina pengar.

Anledningen till att brevet och avslaget upprättats i dubbla exemplar är att säkerställa att sökande verkligen får informationen.

Den 20 mars 2003 beslutade Farsta stadsdelsförvaltning att avslå ansökan om försörjningsstöd för april 2003. Avslaget skickas tillsammans med ett brev till sökandes hemadress samt lämnas i kassan, se ovan. Beslutet för april 2003 överklagas och sändes till länsrätten den 28 mars 2003.

Den 1 april 2003 inkommer ännu ett överklagande på beslutet fattat den 20 mars -03 och här framkommer att sökande anser sig överklagat även beslutet för mars månad. Något överklagande för mars har dock inte inkommit.

Den 14/4 träffar sökande undertecknad på sin stående tid och under detta möte kommuniceras de båda avslagsbesluten. Sökande informeras om att endast avslaget gällande försörjningsstöd för april -03 har skickats till länsrätten. Under samtalet tar utredaren upp att något överklagande för mars -03 inte inkommit och om sökande avser att överklaga det beslutet så kommer det troligtvis att avvisas till följd av att det inte inkommit i laga tid.

Den 26 september 2003 avvisar stadsdelsförvaltningen överklagandet avseende beslut fattat den 20 februari. Avvisning sker efter att länsrätten överlämnat dom i mål 6169 där de uppmanar stadsdelsförvaltningen att ompröva/rättidspröva avslaget. Något formellt överklagande har inte inkommit men då sökande upplever sig ha överklagat även beslutet för mars -03 och då det är länsrättens uppfattning att överklagandet bör rättidsprövas så sker detta. Beslutet att avvisa överklagandet har diskuterats med sökande både före och efter beslutsdagen. Något överklagande på rättidsprövningen har inte inkommit.

Allmänt om ärendet

Sökande har sedan lång tid påstått att han inte får den post vi tillsänder honom. Som en konsekvens av det lämnas numera alltid en kopia i kassan där sökande hämtar sina pengar. Ytterligare en åtgärd stadsdelsförvaltningen vidtagit för att förbättra kommunikationen med sökande och för att undvika missförstånd med denne är att erbjuda honom en fast besökstid varje månad. Sökande har haft en stående tid under hela våren -03 för att underlätta informationsutbytet. Detta arrangemang bestämdes på möte 021212 där sökande själv deltog. Tyvärr har sökande oftast uteblivit från dessa möten och missförstånden har fortsatt att genomsyra utredningen.

När det gäller överklagandet av beslutet fattat 030220 uppger sökande i brev till Justitieombudsmannen daterat 17/2 2004 att han överklagade det beslutet 030224. Stadsdelsförvaltningen har inte fått in detta överklagande.

Angående förvaltningens rutiner

Den information om socialtjänstens rutiner som framkommer i tjänsteanteckning 040303 är korrekt. När ett avslagsbeslut expedieras antecknas det på handlingen. Avslaget skickas till sökande tillsammans med en överklagandehänvisning. Tiden för att överklaga är fem veckor. Ett överklagande som inkommer inom fem veckor sedan det expedierats beräknas med andra ord ha inkommit i laga tid. Det som kan understrykas är att vi i detta ärende arbetat för att all information skall ges både muntligt och skriftligt.

AA yttrade sig över remissvaret.

I ett beslut den 17 oktober 2005 anförde *JO André* följande.

Socialnämndens beslut i fråga om bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol enligt 16 kap. 3 § samma lag.

I 21 § förvaltningslagen (1986:223), FL, anges bl.a. följande. En part skall underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Om beslutet går parten emot och kan överklagas, skall han även underrättas om hur han kan överklaga det. Myndigheten bestämmer om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Underrättelsen skall dock alltid ske skriftligt, om parten begär det.

Av 23 § andra stycket FL framgår att ett överklagande skall ha kommit in till den myndighet som har meddelat beslutet inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Myndigheten prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid (s.k. rättidsprövning) och skall i allmänhet avvisa skrivelsen om den har kommit in för sent (24 § första stycket FL). Om skrivelsen inte avvisas skall myndigheten i enlighet med 25 § FL överlämna skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den myndighet som skall pröva överklagandet.

Tidsfristen för överklagande räknas från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslut inte bringas till partens kännedom genom delgivning, skall klagotiden i överensstämmelse med stadgad praxis räknas från den dag då klaganden skriftligen fick del av beslutet genom myndighetens försorg (se Hellners, T. m.fl., Förvaltningslagen med kommentarer s. 297 och 302). Ett beslut om att avvisa ett överklagande på grund av att det inkommit för sent förutsätter alltså att myndigheten har kännedom om tidpunkten för delfåendet.

Det föreligger inte något tvång för myndigheten att delge ett beslut med den enskilde. Frågan om delgivning skall ske får avgöras från fall till fall och med hänsyn till ärendets utgång och karaktär. Myndigheten skall därvid se till behovet av bevis om att parten fått del av beslutet. Om beslutet har delgetts med den enskilde går tidpunkten för delfåendet att fastställa. Om delgivning inte har skett och det är oklart när klaganden fick del av beslutet torde oftast överklagandet få antas ha inkommit i rätt tid. En närmare undersökning kan dock behöva göras, ifall omständigheterna gör det sannolikt att tiden är överskriden (prop. 1985/86:80 s. 74).

I förevarande fall avvisade Farsta stadsdelsnämnd genom beslut den 26 september 2003 AA:s överklagande av beslutet den 20 februari 2003 såsom för sent inkommet. I avvisningsbeslutet anfördes bl.a. att AA tog del av avslagsbeslutet den 20 februari 2003 och att överklagandet inkom till nämnden den 31 mars 2003. Nämnden har anfört att AA underrättades om innehållet i beslutet av den 20 februari 2003 genom att beslutet dels skickades i lösbrev till AA:s hemadress, dels lämnades i kassan där AA hämtar sitt bistånd. Enligt uppgift fogades även ett följebrev till besluten, där AA informerades bl.a. om ny besöksid.

Uppgiften i avvisningsbeslutet om att AA skulle ha tagit del av beslutet den 20 februari 2003 samma dag som beslutet meddelades har över huvud taget inte kommenterats av nämnden i remissvaret. Av de upplysningar som BB har lämnat

per telefon till JO sammantaget med vad nämnden har anfört i remissyttrandet synes dock framgå att nämnden har lagt den dagen som beslutet skickades hem till AA, och lämnades i kassan, till grund för sin bedömning huruvida överklagandet har kommit in i rätt tid. Detta trots att utgångspunkten för nämndens rättidsprövning rätteligen, i enlighet med vad som har redogjorts för ovan, skulle ha varit den dag då AA fick del av beslutet genom nämndens försorg. I remissvaret har nämnden även bekräftat förvaltningens uppgifter om de rutiner som tillämpas vid beräkning av tiden för överklagande av biståndsbeslut och därvid anfört att ett överklagande som inkommer inom fem veckor från det att beslutet har expedierats anses ha kommit in inom rätt tid. Nämnden har vidare anfört att tiden för att överklaga ett beslut om bistånd är fem veckor. Dessa uttalanden från nämnden är med hänsyn till gällande bestämmelser ägnat att förvåna. Det finns inte någon rätt för en myndighet att efter eget skön bestämma överklagandetiden och hur den skall beräknas (jfr bl.a. JO:s ämbetsberättelse 1993/94 s. 187 och 2000/01 s. 495).

Vad gäller det förfaringssätt som nämnden har använt sig av för att underrätta AA om innehållet i nämndens beslut om bistånd vill jag anföra följande. Jag finner ingen anledning att kritisera nämnden för att den, i stället för att delge besluten med AA enligt delgivningslagen (1970:428), har försökt underrätta AA om innehållet i besluten genom att skicka dessa till AA:s hemadress och hålla besluten tillgängliga i kassan där AA hämtar sitt bistånd. Om en myndighet underrättar en part om innehållet i ett avslagsbeslut genom att beslutet överlämnas till parten vid ett besök på myndigheten åligger det dock myndigheten, bl.a. för att skaffa sig visshet om från vilken dag överklagandetiden börjar löpa, att noggrant dokumentera när och hur beslutet har överlämnats till den berörde. Detta kan exempelvis ske genom en signerad anteckning i akten. Av den föreliggande utredningen framgår inte om och hur Farsta stadsdelsnämnd har dokumenterat ett eventuellt överlämnande av beslut till AA i samband med dennes besök på nämnden.

Avslutningsvis vill jag göra några korta påpekanden med anledning av AA:s skrivelse av den 31 mars 2003. Skrivelsen har inkommit till både Farsta stadsdelsförvaltning och länsrätten. Möjligen kunde skrivelsen, redan när den kom in till förvaltningen, anses som ett överklagande av nämndens avslagsbeslut den 20 februari 2003. Av utredningen framgår emellertid att förvaltningen vid ett möte med AA den 14 april 2003 har redogjort för hur förvaltningen har uppfattat och hanterat skrivelsen. Jag finner därför inte anledning att göra några ytterligare uttalanden beträffande denna fråga.